

Sorsa 92/HF Hallitustoiminta

92/HF 1972.8

92/HF 1972.8: Hallitusneuvottelut helmikuussa 1972: Ptk hallitusneuvotteluista EK:ssa 8.2.72, pj Paasio, ”kaikki ovat paikalla” – no, ei kaikki, SMP ei mukana. SKDL edellytti EEC-neuvottelujen katkaisemista.

92/HF 1972.8: Seikkaperäisempi PM, eli keskustelu-tiivistelmä samasta kokouksesta.

92/HF 1972.8: SDP:n puoluetoimikunnan eduskuntasryhmän tiedonanto 22.2.72 kun demarihallitukseen lähdettiin (23.2.72). TP oli pyytänyt heitä muodostomaan sellaisen kun muita vaihtoehtoja ei löytynyt.

92/HF 1972.8: Sorsan saama UM:n lehdistökatsaus edustoja varten 24.2.72.

92/HF 1972.8: KS kirj ptk 11.1.72, epäviralliset hallitusneuvottelut TP:n johdolla: ”Hall. muodostaminen kuin vähennyslaskua”.

92/HF 1972.8: KS kirj ptk 18.1.72, epävir. TP:n kanssa jossa porvarihallituksen mahdollisuutta ei nähty realistisena.

92/HF 1972.8: 17.1.72 Puolueiden esittämät täsmennykset ja täydennykset.

92/HF 1972.8: 14.1.72 Konekirjoitettu ptk 14.1.72 jossa läsnä Karjalaine kepesta eikä Virolainen. Karjalainen kirjaili monta kertaa Sorsan ulkopoliittisia kannanottoja. Ehkä hyviä lainauksia löydettävissä?!

92/HF 1972.8: Päiväämätön KS:n kirjoittamaton demarien ministerilista. Ulkoministeriksi kirjoitettu Oittinen, yliviivattu ainakin Kuusi. Alhalla: ”Kulttuuri: KS/PK/”. Kuka PK, Pekka Korvenheimo?

92/HF 1972.8: KS:n alkuinto: Säilytetty sivu, ministeripaikkojen sijainti valtioneuvoston istuntosalissa!

92/HF 1972.8: SDP:n hallitusohjelmaa pohtinut työryhmän päätökset sen sisäisestä työnjaosta 11.1.72. Ilmenee miten paljon vastuuta Sorsa sai ja ilmeisesti myös miten hyvin hän hoiti asian, koska sai ministeripaikan.

92/HF 1972.8: Kiinnostava ptk demareitten eduskuntaryhmän kokouksesta 1.2.72. Pohtivat oman vähemmistöhallituksen mahdollisuuksia ja eläkekysymyksen ratkaisua.

92/HF 1972.8: PM 3.2.72 demareitten hallitusneuvotteluista neljän puolueen kanssa erikseen: kannat EEC-kysymykseen selvästi esillä.

92/HF 1972.9

92/HF 1972.9: Oppositiopuolueitten puheenvuorot välikysymyskeskustelussa 15.9.72. Siinä SKDL (Paavo Aitio) ja Veikko Vennamo kritisoivat rankasti eläkepakettia. SDP:n EK-ryhmän puolustuspuheenvuorossa (ryhmän pj Paavo Tiilikaine) ilmeisesti Paasion ja Sorsan argumentit. C.O. Tallgrenin lyhyt puheenvuoro: ”Häikäilemättömän huutokauppapolitiikan avulla huolimatta ruotsalaisen eduskuntaryhmän varoituksista ja kouriintuntuvista ehdotuksista eduskunta improvisoi eläkepaketin, joka kustannuksiltaan huikeasti ylitti taloudelliset mahdollisuudet sen rahoittamiseksi...”

92/HF 1972.9: (Ilmeisesti) pääministeri Sorsan vastaus välikysymyksiin 15.9.72.

92/HF 1972.9: UM:n lehdistökatsaus enemmistöhallituksen tarpeesta 28.8.72.

92/HF 1972.9: 6.9.72 ilmeisesti SPD:n sisäiseen käyttöön tarkoitettu teksti, jossa puolustetaan nyt syntynyttä eläkepakettia.

92/HF 1972.10

92/HF 1972.10: TP:n kirje Paasio-Koivisto-Sorsalle 1.7.72 jossa hän kritisoi eläkelakiesityksen antamista taktisena virheenä, esittää eri kantoja miten EEC-kysymyksessä olisi edettävä eduskunnassa ja pohtii hallituksen vaihtoa. Paasio vastasi 19.7.72 että ”vain enemmistöön nojaava hallitus voi esittää Tasavallan Prsidentille sopimuksen allekirjoittamista” ja pyytää hallituksen vapauttamista tehtävästään.

92/HF 1972.10: Hallitusneuvottelut 3.7.72, joissa Sorsa pj:na.

92/HF 1972.10: Päiväämätön ”Pääministeri Kalevi Sorsan hallituksen ohjelma”, tästä valokuvattu ensimmäiset neljä sivua, joissa EEC- ja tulonsiirto- ym asiat kuvattu.

92/HF 1972.10: Päiväämätön luonnos ”pääministeri Sorsan avauspuheenvuoron taous- ja markkinapoliittisen ministerivaliokunnan työtä koskevaksi kohdaksi”. Tässä kuvaus siitä miten EEC-sopimuksen yhteydessä luotaisiin järjestelmä hintasäännöstelylle ym sekä lisätä NL-kauppaa.

92/HF 1972.10: Sorsan kirjoittamat kaksi liuskaa ”Pres.neuv./Vuoden loppu -72. Paperissa merkitty mm mielipidetutkimuksista: kansa kannattaa Kekkosta, kansa vastustaa erityislakia, vaalin tuloksesta ei epäselvyyttä. Kolme vaihtoehtoa mainittu, niistä kolmas toteutettu: ”Erityislaki määräkaudeksi”.

92/HF 1973.10.

92/HF 1973.10: Valtioneuvoston tiedonanto 18.12.1973, jossa ilmoitetaan hallituksen toimenpiteistä öljykriisin vuoksi. Selventävä asiakirja.

92/HF 1973.10: Nippu asiakirjoja, jotka kuvaavat poikkeuslain syntyä 1972-1973:

- Tiedote 5.11.72 puolueitten välisestä neuvotteluista, jossa kaksi vaihtoehtoa mainittu

- UKK:n kirje v. Bonsdorffille (päiväämätön, joulukuu)
- UM:n lehdistökatsaus 10.1.73 asiasta (myös Lipposen kriittinen juttu Turun Päivälehdessä 6.1.73 Veikko Viiden-nimimerkin kirjoitteluista SK:ssa)
- Pääministeri Sorsan puuhien vuoro 17.1.73
- SDP:n pj Rafael Paasion puolustuspuheenvuoro 17.1.73

92/HF 1973.10: Sorsa koonnut SDP:n puoluesihteerin ominaisuudessa kokoon kokouksen 20.12.73 Yle demaritoimittajien kanssa, jossa hän esittää puoluetoimiston ja demari-yleläisten yhteistyön kiinteyttämistä, esim. piirin yhdistyksen perustamista. Ei saanut kannatusta, Raatikainen totesi lopuksi että kaikki puolueet kokivat olevansa sorrettuja. Perustettiin työryhmä valmistelemaan asiaa eteenpäin.

92/HF 1973.10: Puolueen sisäinen muistio, jossa Ylen johtajakysymystä pohditaan avoimemmin. Pohdittiin, olisiko tärkeämpi saada TV 2:n johtajan toimi kuin pääjohtajan. Raatikaisen pääjohtajan jatko kysymyksessä.

92/HF 1973.10: Erkki Raatikaisen PM 4.2.74 jossa hän kuvaa miten demareitten ote ”yleisradiopolitiikassa on tiukennettava”. OBS: ilmeisesti hänen oma tulevaisuus vaakalaudalla, siksi tämä PM. Poliittiset jaot siinä hahmotettu sekä että ”siirretään aktiiviseen yleisradiopolitiikkaan sosialidemokraattien yhteiskunnallista merkitystä kuvastavan osuuden mukaisesti”.

92/HF 1973.10: Kommunistien valmistautuminen lakkoiluun keväällä 1973: kiertokirje 22.3.1973 jossa suositellaan etteivät kaikki menisi samaan aikaan lakkoon. Myös ohjekirja ”Miten lakko tehdään ja johdetaan” (vain ensimmäiset 7 sivua vsalokuvattu!).

92/HF 1973.10: Nippu asiakirjoja koskien ydinvoimalahanketta. Sorsa ei avainasemassa. Ruotsi mukana tässä vaiheessa.

92/HF 1973.10: Leo Neuvon, Kauppa- ja teollisuusministeriö, muistio 17.1.273 vaikeast energiatilanteesta joka ilmeisesti pohjana Sorsan/hallituksen julkiselle kannanotolle samoihin aikoihin.

92/HF 1973.10: Suomenkielinen käännös Foreign Affairs-artikkelista April 1973:

92/HF 1973.10: James E. Akins: ”Öljykriisi – Tällä kertaa tilanne on hälyttävä” -> **Ei valokuvattu** – mutta tutustu siihen! Väittää lopussa, että öljyn tarve on vain väliaikainen, sillä ydinfuusio tuottaisi niin palojn halpaa sähköenergiaa ettei enään kannattais edes mitata sen kulutusta....

92/HF 1973.11

92/HF 1973.11: Hallituksen iltakoulut: kokoukset torstai iltapäiväisin klo 15 tai 16 lähtie, jatkuen päivällisillä klo 18. Smolnassa, kesällä useimmiten Kesärannassa, silloin sauna klo 15.

92/HF 1973.11: Hallituksen iltakoulu 12.7.73: käsiteltiin Nesteen uuden öljyjalostamon paikka, tässä vaiheessa oltiin päädytty Pyhämaa-vaihtoehtoon Tvärminnen sijaan. Sköldvikin ahtaus esteenä seen laajentamiselle. Päätettiin vielä pohtia asiaa.

92/HF 1973.11: Mauno Koiviston/Suomen Pankin kannanotto asiaan edellisenä päivänä 11.7.73. epäilivät Pyhämaa-hankkeen kustannuksia. Samasta tideote seuraavana päivänä, ilmeisesti iltakoulun jälkeen samana päivänä 12.7. Hallituksen iltakoulu, Kesäranta, 19.7.73: Raade esitti Sköldvikin laajentamista.

92/HF 1973.11: Hallituksen iltakoulu Smolnassa 19.9.73, koskien mm EEC-kysymyksen etenemistä. RKP:läiset huomattuivat asian etenemisen epämääräisyydestä.

92/HF 1973.11: Hallituksen neuvottelu TP:n läsnäollessa 28.9.73. Koski yksinomaan EEC-sopimuksen loppuunsaattamista.

92/HF 1973.11: Hallituksen neuvottelu EEC-sopimuksen tarkoista sananmuodoista 16.10.73. Samassa kokoussa pohdittiin myös Kostamus-projektin kustannuksia ja aikataulua. **OBS:** EEC ja Kostamus liittyivät toisiinsa. Kostamus tapa ostaa EEC-sopimus?!

92/HF 1973.11: Hallituksen neuvottelu 7.11.73 jossa uuden öljyjalostamon rakentamista taas pohdittiin. Ministeri Jansson korosti päätöksen tarpeellisuutta. Päätettiin kuitenkin selvittää mielummin öjlyputken vetämistä N-liitosta samalla kun päädyttiin mielummin Sköldvikin laajennukseen. Katso liite.

92/HF 1973.11: Hallituksen neuvottelu 15.11.73 jossa käsiteltiin kohdassa 2. Yleisradion poliittisten ohjelmien suhteellisuusperiaatteiden noudattamista. Suuret ja pienet puolueet olivat olleet vastakkain tässä asiassa.

92/HF 1974.13

92/HF 1974.13: Valokuvasin ensin iltakoulun ptk:ja, vasta sen jälkeen asiakirjat jotka liittyivät niihin, siksi tämä järjestys.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 30.1.74. Keskusteltiin puolalaisen hiilen hinnasta ja toisen ydinvoimalan rakentamista ja paikkaa, Olkiluoto ja Kopparnäs esillä.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 6.3.74, jossa Sorsa pyyntöön, että hän saisi oman eduskuntasihteerin avustamaan häntä lakiesityksien käsittelyssä. Suostuttiin, todettiin sihteerin vaihtuvan pääministerin mukaan.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 6.3.74. Valmistatuminen ETYK:n kolannen vaiheen kustannuksiin. Esittelijänä suurlähettiläs Pekuri. Liitteenä myös Pekurin PM, loppulaskuksi arviottiin 5 miljoonaa markkaa.

92/HF 1974.13: Hallituksen edustajien neuvottelu 28.5.74, jossa pääministerin sihtööri Tom Grönberg esitti, että eduskuntaryhmien puheenjohtajat voisivat osallistua hallituksen

kokouksiin, jotta yhteistyö parantuisi. Päätettiin kuitenkin että he voisivat osallistua selvästi määriteltäviin osiin iltakouluista. **OBS:** ei haluttu kokouksia liian pitkeiksi, riittäviksi.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 5.6.74. Alkon pääjohtaja Kuusi ehdotti alkoholijuomin tuntuva hintanousua. Hallitus ei siihen suostunut, viitattiin sen vaikutukseen inflaatioon! Toinen kiinnostava asia: päätettiin tukea Lenin-filmin tuotantoa. PM filmin toteuttamisesta.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 7.8.74, Karjalainen pj Sorsan ollessa poissa. Päätettiin asettaa toimikunta valmistelemaan SN-seuran juhllallisuuksia syksyllä 1974, joissa TP pitäisi juhlapuheen.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 28.8.74. Pohdittiin yhtiestyön tiivistämistä Saudi-Arabian kanssa öljytuonnissa. Päätettiin nostaa Suomen kehitysapua, vaikka moni ministeri korosti kotimaisilla investoinnilla olevan tarvetta. Sorsa, Karjalainen ja Gestrin tukivat päätöstä.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 9.10.74. Hallitus päätti, ettei sillä ole mitään sitä vastaan että eduskunnan istuntoja pidettäisiin torstai iltapäiväisin. Hallitus päätti pitkähkön keskustelun jälkeen myös ilmoittaa puhemiehistölle toivovansa EK:ssa keksustelua ”koulutus- ja kehitysyhteistyön periaateohjelmasta”.

92/HF 1974.13: Hallituksen iltakoulu 4.12.74. Pohdittiin iltakouluinstituutin kehittämistä. Pääministerin sihteerin esitti vaihtoehtona nykyiselle käytännölle olisi ”liikkeenjohdollinen” tapa. Ei saanut tukea!

92/HF 1974.9

92/HF 1974.9: Muistiinpanot KS:n keskustelusta UKK:n kanssa 13.5.74 koskien mm valtioyhtiöitten johtajavaihdoksia. Wahlroos VR:ään ”UK väläytti puolileikillään”. Pohdittiin myös valtion energia-yhtiöitten yhdistämistä holding-yhtiöön Raaden johdolla.

92/HF 1974.9: KS:n puhe eduskunnassa 26.2.74, ”Hallituksen energiapoliittinen tiedonanto eduskunnalle”, jossa öljykriisin vaikutuksia käsitellään ja esitetään ajatus valtion energiayhtiöitten vahvemmassa koordinaatiosta sekä hallituksen halusta lisätä energiatuontia N-liitosta. **Tärkeä tiedonanto.**

92/HF 1974.9: KS:n välikysymysvastaus 23.4.74. Välikysymyksen oli jättänyt SKDL:n EK-ryhmä (ym?), joka väitti hallituksen toiminnan huonontaneen suomalaisten elinoloja. KS:n kiisti pitkässä vastauksessaan näin ollen ja kritisoi välikysyjä: ”kun välikysymyksellä kuitenkin perinteisesti pyritään hallituksen kaatamiseen, on kysyjiltä lupaa odottaa esityksiä realistisesta poliittisesta vaihtoehdosta. Vsain silloin voivat kansalaiset käsittää välikysyjien väitteet muuksikin kuin tavanomaiseksi propagandaksi.”

92/HF 1974.9: Lauri Sivonen (?) 27.2.72 käsikirjoitettu viesti jossa hän ilmoittaa, että Raatikaisella on ehdotus YLE:n ”nimitysvyyhden ratkaisemiseksi” = johtajapaikkojen lisääminen apulaisjohtajien tasolla.

92/HF 1974.10

92/HF 1974.10: Pauli Burman (?) 29.11.74 KS:lle koskien uusia teollistamishankkeita.

92/HF 1974.10: Käännös (29.1.74) ranskalaisesta artikkelista ”Nyt on paperi vuorossa!”, jossa Jacqueline Giraud väittää paperista tulevna seuraava pulatuote. Hyvä uutinen Suomelle.

92/HF 1974.10: KS sosiaali- ja terveysministeri Seija Karkiselle 3.11.74 jossa hän kehoittaa ministeriötä laatimaan ripeämmin vastausluonnoksia pääministerille. (Demari) Karkinen vastaa 5.11.74 että kyllä sitä koko aajan tehdään mutta vastaukset pitää olla paikkansa pitäviä.

92/HF 1974.10: Mauno Koiviston muistio 8.3.74 keskustelustaan keskusteluista Tukholmassa 6.3.74 EFTAn talouskomitean kokouksessa. Ruotsalaiset tyytymättömiä Suomen harjoittamaa autojen ja muiden kestävien kulutustavaroiden tuontia kosekvien lisensiointipolitiikkaa kohtaan. Koivisto oli mm osoittanut että Ruotsin kauppa ollut ”varsin ylijäämäinen” Suomen kanssa, eli Ruotsilla ei pitäisi olla mitään valittamista sen suhteen. Oli ehdottanut kahdenkeskeisi keskusteluja.

92/HF 1974.10: Kiista hallituksen ja Suomen pankin välillä vientimaksuist kesällä jonka ydintä saan selvittää myöhemmin. Aika tuikkoja puheenvuoroja Koiviston ja Aarre Simosen välillä (4.7.74), koski myös näiden institutioiden välisiä valtasuhteita. Ilmeisesti syynä oli Lauri Sivosen pääkirjoitus useimmissa työväen lehdissä. Valokuvattu myös Koiviston luottamusellinen kirje Sivoselle 8.7.74.

92/HF 1974.10: Koiviston muistio hallitukselle 20.8.74 jossa hän kuvaa miten oli yrittänyt saada Ruotsia antamaan luottoja Suomen toiselle atomivoimalaitokselle.

92/HF 1974.11

92/HF 1974.11: KS:n muistio 14.1.74 jossa hän pohtii mm öljytuonnin haasteita (N-liitto ei voinut myydä halvemmalla kiun arabimaat) ja miten Suomen energiahuolto kehitetään N-liiton ja Ruotsin kanssa. Samassa nipussa yllämainittu KS:n tiedonanto 26.2.74 EK:lle Suomen energiatilanteesta.

92/HF 1974.11: 6/5.3.1974 UM:n lehdistökatsaus, ote Washington Postin artikkelista ”Comecon keskustelee öljyn hinnasta, Suomi ahdingossa” 4.3.74.

92/HF 1974.11: Pöytäkirjaluonnos 2.9.74 Suomen ja N-liiton hallitusten yhteistyöstä ”Loviisan atomivoimalaitoksen kolmannen ja neljännen yksikön rakentamisesta Suomeen”.

92/HF 1974.11: Kauppa- ja teollisuusministeriön päätösehdotus 30.9.74 koskien Teollisuuden Voima Oy:n toisen ydinvoimalaitoksenhankinnasta ASEA-ATOM:ilta. Samassa dokumentti-nipussa todisteita monista ongelmista turvallisuuskykyksistä neuvosto-osapuolen kanssa. Nämä ei valokuvattu.

92/HF 1974.11: Ulf Sundqvistin kirje demarministereille 4.2.74 koskien riitaa kepun kanssa koulutusrakenteiden kehittämisestä. Liitteenä myös PM "Koulutuspoliittisesta tilanteesta". Lappune, johon KS kirjoittanut että aikoo keskustella asiasta Virolaisen kanssa, 26.2 lisännyt että "Virolainen lupasi ottaa asian keskuudessaan esille".

92/HF 1974.11

92/HF 1974.11: Kulttuuririita opetusministeri Väänäsen ja demarien välillä Väänäsen pidettyä puheen, jossa hän väitti demareitten tulleen ääriivasemmiston avustajiksi. Kirjelmä jonka KS oli saanut 5.12.73 jossa liitteenä lehtileikkeitä (IS 20.9.73, Hbl 25.11.73). Sorsan päiväämätön vastaus, ilmeisesti vasta tammikuussa 1974.

92/HF 1974.11: Kolme asiakirjaa, muistiinpano kesäkuussa 1974 (KS "suhd.pol.min.vlle" 12.6.74; KL ajatuksenpoikasia syksyn talouspoliittisiin kähoinöihin" 22.6.74, HT, "Salainen: Toimenpiteet taloudellisen kehityksen tasapainottamiseksi" 27.6.74) joiden pohjalta KS piti 28.6.74 puheenvuoron "eräiden hallituksen talouspoliittisten toimenpiteiden esittelytilaisuudessa Valtioneuvoston juhlahuoneistossa" 28.6.1974. Valokuvasin kolme viimeisimmästä.

92/HF 1974.12

92/HF 1974.12: KS:n PM 12.2.74 aiheesta "Valtioyhtiöiden energiasektorin koordinoitukysymys. Ehdottaa Ruotsin mallista holding-yhtiötä. Epätasapaino Nesteen ja IV:n välillä.

92/HF 1974.12: Vaikuttaa siltä, että tämän ajatuksen takana oli Unto Lundin laatima raportti 18.1.74 "Valtioyhtiöiden rooli energiapolitiikassa", jonka Maunu Harjo lähetti KS:lle 28.6.74. Lund ehdotti holding-yhtiön perustamista. KS oli varmaan tutustunut tähän ennen esitelmäänsä 12.2.74.

92/HF 1974.12: Televa-projektin toimenpidesuosituksat 19.3.74 Valtion ministeriövaliokunnalle. Valcon edeltäjä?

92/HF 1974.12: Ei, vasta tämä, 3.9.74 Saloran tj Jouko Nordell tarjosi valtiolle Valtioyhtiöiden ministeriövaliokunnan kokouksessa "osallistumisesta väärtitelevioskuvapukti- ja komponenttitehtaan rakentamisesta". Tarjous hyväksyttiin "periaattessa".

92/HF 1974.12: Dokumentti, joka yhdistää yllä kuvatut suunnitelmat, ilmeisesti kirjoitettu keväällä 1974: "Valtioyhtiöitten kehittämisen ajankohtaiset ongelmat". Siinä Televa, Salora ja Enerigapolitiikka on käsitelty peräkanaa.

92/HF 1974.12: Uolevi Raaden kirje KS:lle 6.8.74 jossa hän toteaa, ettei näytä olevan paljon edellytyksiä keskusteluun Norjan kanssa öljyhankeista. Norjalaiset eivät haluneet ulkopuolisia mukaan lehtileikkeessä olevan haastattelun mukaan. **OBS:** tämä osoittaa Norja-

idean olleen aika vakava. Liitteenä myös kaava ”Energian tuonnin osuus Suomen tavaratuonnin kokonaisarviosta”. 27.5.74 arvio ole, että se olisi 27,5 %.

92/HF 1974.12: Yleisradion johtoportaan ja organisaation kehittämisestä KS ja Virolainen allekirjoittivat puolueittensa puolesta 17.1.1972 ilmeisesti salaisen sopimuksen. Samoihin aikoihin laaditut muistiinpanot samasta aiheesta, jotka ehkä toimivat tuon sopimuksen lähtokohtana (”Voimasuhde 72 vaalien perusteella....”). Ja lopuksi Ylen ay:n yhteistyövaliokunnan kirje KS ja valtioneuvostolle 29.3.74 jossa protestoidaan sitä vastaan, että uusia johtajavirkoja perustettaisiin.

92/HF 1974.12: Erkki Raatikaisen kirjeet KS:lle 19.2.74, 28.3.2.74 ja 18.3.74 josta ilmenee että asiasta oli tullut ajankohtainen ja että epäiltiin, ettei Virolaisen sana sopimuksessa pitäisi. SKDL:n yritykset ajaa omaa ehdokasta, Eino S. Repoa, mukana joternkin N-litton edustaja S.Lapin, joka oli lähettänyt kutsun Raatikaiselle Moskovaan 19-25.3.74.

92/HF 1974.12: Johnny Liebkindin raportti KS:lle 12.1.74 MTV:n poliittisista tavoitteista ohjelmistossaan: ”...katson aiheelliseksi tuoda nämä MTV:n pyrkimykset puoleen johdon tietoon.” KS kirjoittanut kulmaan lähettäneensä siitä kopiot eteenpäin Raatikaiselle ja Paavolalle.

92/HF 1974.12: SDP:n piirissä olevien yläläisten PM 7.11.74 siitä miten aikoivat tuottaa puolueen kannalta tarpeellisia TV-ohjelmia: ”Ohjelmistossa pyrittävä tarkastelemaan sitä, mitä SDP:n toimesta tapahtuu.” – ”MTV:n rooli ja kepun paljastaminen tärkeää – näistä on varauduttava keskustelemaan (Kiuru).”

92/HF 1975.11

92/HF 1975.11: Sorsan hallituksen hallitusohjelman toteuttaminen. Laaja katsaus hallituksen saavutuksista (12 s.) jonka olen valokuvannut kokonaisuudessaan sisällysluettelona vuosien 72-75 analyysille

92/HF 1975.11: Sorsan kiitospuhe (muistiinpanot) omalle eduskuntaryhmälleen joskus toukokuussa 1975. Tyytyväinen kuitenkin.

92/HF 1975.11: N-liiton rauhanvetoomus TP:II, EK:n pj:lle a pääministeri Sorsalle 12.5.75 – ilmeisesti liittyen toisen maailmansodan lopun muistovuoteen? Karjalaisen osuus tässä, mikä tämä olikaan?

92/HF 1975.11: Sosiaali- ja terveysministeri Seija Karkisen loppuraportti 9.6.75 kolmevuotisen hallituksen saavutuksista eläkkeensaajien eläketurvassa. Saanut enemmän tehtyä kuin mikään edellinen hallitus.

92/HF 1975.11: Keväällä 1975 SDP:ssä käytiin läpi puolueen edustuksia valtioyhtiöiden johtoelimissä. Listat näistä henkilöistä joilla oli ja niistä joilla ei ollut näitä 11.3.75. Myös SDP:n laatimat luettelot 18.3.75 nimitysasioista joita käyty osittain läpi Sorsan ja Virolaisen välillä.

92/HF 1975.12

92/HF 1975.12: Sorsan kirjoittamia ministeri- ja voimasuhdelappuja Mielttusen II-hallituksen hallitusneuvottelujen aikana, eli joskus loka-marraskuussa 1975, mm "Olemme jo luov. päämin."

92/HF 1975.12: Pääministeri Mielttusen hallituksen ohjelmajulistus 30.11.75 VN:n juhlahuoneistossa.

92/HF 1975.12: SDP:n sisäiseen käyttöön tarkoitettu selostus hallituksen synnystä 29.11.75. Siitä ilmenee, että suostuttiin osallistua siihen vaikka joistakin ohjelmaosista ei oltu vielä sovittu!

92/HF 1976.9

92/HF 1976.9: Ulkoministeri Sorsan puheenvuoro hallituksen tulo- ja menoarvioesityksen yhteydessä, päiväämätön, varmaan elo-syyskuussa 1976. Puhuu edustojen tukien ja kehitysyhteishankkeiden rahoituksien puolesta. Ei selviä rahasummia mainittu.

92/HF 1976.9: PP:n (Paavolan) laatima selvitys kepun maataloustuotteiden ylituotannon rahoittamiseksi KS:n kannanottoon asiaan. Kriittistä tietoa, varmaan osalltaan syy hallituksen kaatumiseen.

92/HF 1976.9: Hannu Soikkanen kiitti 3.1.76 KS:aa onnittelusta saatuaan henkilökohtaisen professuurin. Lupaa nyt saada päätöksen puolueen historiatyön.

92/HF 1976.9: Pekka Kilpi 20.5.76 KS:lle jossa hän selvittää erinäisiä poliittisia nimityskysymyksiä, joissa mm Seppo Kääriäinen ja Paavo Värynen olivat olleet mukana selvittämässä "Kääriäisen mukaan presidentti pitää tarpeellisenä...", "...Uffe on kertonut olleen eräissä hänen ja Värysen keskusteluissa eli Värynen pyrkii ilmeisesti ilman riittäviä perusteita ratsastamaan presidentin avulla. Kääriäisen kaikki puheet presidentin kannasta itse ratkaisuun olivat jotenkin epämääräisiä."

92/HF 1977.10

92/HF 1977.10: UKK:n kirje 19.4.77 KS:lle jossa hän kuvaa miten maapakettiasia on esteenä uuden laajapohjaisen hallituksen muodostamiselle. Hän ehdottaa että olisi edettävä nopeasti ja ilman julkisuutta, jos laajapohjaista hallitusta on perustettavissa.

92/HF 1977.10: Hallitusneuvottelut toukokuussa 1977: KS:n muistiinpanot 14.5.77 jossa puoleet jakavat ja kiistelevät ministeripaikkojen määristä ja jaoista. Ja KS:n puhe ilmeisesti SDP:n puoluevaltuustolle tai hallitukselle hallitusneuvottelujen aikana, jossa hän mm kysyy, "Vioko kepuun nyt sitten täst' edes luottaa? Entäs kommunisteihin?"

92/HF 1977.10: KS:n puhe uuden hallituksen tiedotustilaisuudessa 15.5.77 sekä hänen puheensa samana päivänä UKK:lle hallituksen terveyhdyskäynnillä, jossa hän kiittää UKK:ta sen synnyttämisessä. Uutta intoa ja määrätietoisuutta.

92/HF 1977.10: Hallituksen ohjelmajulistus 15.5.1977.

92/HF 1977.10: Syyskuussa 1977 järjestettiin Korpilammen seminaari, jonka jälkeen talousongelmien ratkoamisessa edettiin ripeämmin. 7.12.77 hallituksen neuvottelun ptk, jossa sovittiin taloudellisen elvytykset jatkotoimenpiteistä.

92/HF 1977.10

92/HF 1977.10: PM Pääministerin aamukahvista 23.8.77 jossa pohditaan (A.J., kuka?) pitäisikö edellisen hallituksen tiedotuskokeilu jatkaa. Ideana oli järjestää n. 40 minuutin tilaisuuden, jossa pääministeri vapaamuotoisesti kertoisi tiedotusvälineille ajankohtaisista asioista. Ei tietoa jos toteutettiin, mutta kiinnostava asia Sorsan mediasuhteen kannalta. Myös VN:n tiedotusyksion (A.J.) raportti kuukautta myöhemmin, jossa analysoitiin laajemmin hallituksen tiedotustoimintaa. Yleisiä pleisääntöjä listattiin.

92/HF 1977.10: Mirja Vakkilaisen kirje 23.9.77 jossa hän myös sivuaa samoja käytäntöjä. Olisiko tuo AJ ollut kyseinen "Järvinen".

92/HF 1977.10: UM:n lehdistökatsaus 17.5.77 jossa Sorsan hallitusta kommentoidaan Ruotsin lehdistössä. Mainitaan keskustan 30-vuotiasta ihmelasta, Paavo Väyrystä, josta tuli ulkoministeri. Viitaukset N-liiton vaikutukseen monissa.

92/HF 1977.10: UM:n lehdistökatsaus 16.5.77 jossa mainitaan Aarne Saarisen korostaneen työväenpuolueiden yhteistyön merkitys ajatellen seuraavia presidenttivaaleja, joissa olisi tärkeää että he pääsisivät yhteisymmärrykseen "presidentti Kekkonen seuraajasta".

92/HF 1977.11

92/HF 1977.11: Sotku koskien Vaasan läänin maaherran valintaa, jossa Jacob Södermanin ehdokkuutta vastuutettiin eri puolilta. Södermanin kirje SDP:n EK-ryhmän puolesta 4.7.77. Seppo Nevala VN:n kansliasta informoi KS:sta 3.8.77 ajatellen presidentin esittelyä 15.8.77. Sekä Esittelijä Arno Hannuksen esitys 24.8.77 asiasta jossa hän päättyy ehdottamaan Elli Sigridsiä virkaan. Myös Södermanin ilmoitus 28.8.77 jossa hän peruu hakunsa virkaan jotta joku toinen demari saisi paikan.

92/HF 1977.11: Sorsan pitkä luottamuksellinen kirjekonsepti Maaherra-jupakassa todennäköisesti Virolaiselle, jonka hän oman merkinnän mukaan "Esitetty 30.8.77". Toteaa, ett prosessi on katkeroittanut sekä Södermania että häntä itseään. SDP aikoi asettaa uuden ehdokkaan kun Söderman oli vetäytynyt kilvasta.

92/HF 1977.11: Kiinnostava selvitys, PM, Valtion edustustiloista, jonka on laatinut Antero Kivi vatlioshteeri Hiltuselle 17.6.77, jossa suunnitellaan Säätytalon käyttöönotto VN:n tarpeisiin. Niin siinä myös kävi. Myös paljon tietoa Kesärannan ja Smolan tiloista.

92/HF 1977.11: Salora-jupakka: Matti Louekosken (?!) kirje KS:lle 6.1.0.77jossa pohditaan Saloran talousvaikeuksia. Neste ollut kiinnostunut ostosta ym. Lisäksi lehtikirjoitteluja verohallituksen pääjohtaja Mikko Laaksosen Salora-lahjuksista. Lähinnä Uusi Suomi.

92/HF 1977.11: Sama kirjoittaja puoli vuotta aikaisemmin (9.5.77) Nokian pyrkimyksistä valloittaa kotimarkkinat elektroniikka-alalla. Aikoiko KS esittää asian UKK:lle, lappunen viittaa siihen?

92/HF 1977.11: KS:n säästämä lehtileikele SK:sta keväältä 76 jossa väitetään demareiden pyrkivän laajentamaan valtion yritystoimintaa. Kiinnostava vertaus muiden eurooppalaisten valtioyrityksien laajuudesta. Selvä yhteys yllämainituihin!

92/HF 1977.11: EK-keskustelu 12-14.1.77 jossa opposition vastapuolet kiistelivät keskenään. Ensin Sorsa, sitten Holkeri ja vielä Sorsan vastaukset. Vennamon välihuudot myös teräviä.

92/HF 1977.11: Mauno Koiviston kirje KS:lle 12.11.77 jossa häntä ärsyttää Suomen Pankin ja hallituksen välisen tiedonkulun ongelmista. VN:n puolesta tullut toiveita ettei keskusteluista annettaisi tulla tietoa julkisuuteen.

92/HF 1977.12

92/HF 1977.12: Valtiosääntöuudistuksen käsittely julkisuudessa tammikuussa 78 vilkas. KS säästänyt HS:n raportointi asiasta 27.1.78, jossa mainitaan, että oltaisiin säätämässä ”kansantalouden sääntelylaki”. Sen avulla hallitus voisi EK:n yksinkeratisella enemmistöllä ajaa läpi joukko suuri palkka- ja hintasäästöjä.

92/HF 1977.12: Puolueet olivat jo 28.12.976 laatineet Seppo Kääriäisen kirjottaman muistion asiasta, eli Valtiosääntöuudistuksen jatkovalmistelusta. Siinä keskustelun ydinkysymykset nostettu esiin. Määräenemmistösuoja este hallituksen talouspolitiikalle.

92/HF 1977.12: Oikeustietelijä Jyrki Talan omat kommentit määräenemmistösäännösten lievennystarpeista 19.1.77. Selvä, avoin demarinäkökulma asiaan, ilmeisesti aktiivijäsen.

92/HF 1977.12: Kääriäisen kutsu 3.5.77 valtiosääntöneuvotteluihin 10.5.77 ja Juhani Perttusen laatima PM:ä asiasta, jota (PM) en valokuvannut. Lisäksi Talan 17.5.77 laatima mietintö asian etenemisestä SDP:n sisäiseen käyttöön.

92/HF 1977.12: JuP (Juhani Perttunen?) 19.10.77: ”PM. Valtion keskushallintokomitean ehdotuksen toteuttaminen. Kiinnostavin osa tässä suunnitelmat vahvistaa pääministerin valta-asemaa sekä perustaa ympäristöministeriö.

92/HF 1977.12: Pertti Sorsa 3.3.78 KS:lle jossa hän varoittaa vireillä olevasta suunnitelmasta perustaa suunnittelukuntainliitto. Suunnitelma sotisi sitä persuperiaatetta vastaan, että ”suunnitelun ja toteutuksen on oltava samaa organisaatiota”.

92/HF 1977.12: Muistio 10.8.78: Väliportaana hallinnonuudistuksen valmistelussa olevia kysymyksiä, josta ilmenee SDP:n ja Kepun erimielisyydet selvitetään. Tuliko tästä mitään?!

92/HF 1977.12: Sorsa seurasi tarkasti maatalouspolitiikan kehitystä ja Kepun sekä MTK:n kannanottoja asiassa. Johannes Virolaisen puhe poliittisten toimittajien lounaalla 13.10.77 jossa hän puolustaa Kepun linjaa sekä MTK:n pj:n Heikki Haaviston suuri haasteltelu Suomenmaassa 6.9.77. Kovaa kritiikkiä SDP:tä kohtaan.

92/HF 1977.13

92/HF 1977.13: KS:n puheenvuoro hallituksen talouspoliittisten toimenpiteiden julkistamistilaisuudessa 31.8.77. Sama teksti myös englanniksi, varmaan ajatellen devalvaatiohuhujen vuoksi.

92/HF 1977.13: Talouselämä-lehden 22.7.77 kommentti Sorsan hallituksen tavoitteista. Vieressä oleva indeksi-taulukko osoittaa kiinnostavasti miten elintaso nousi myös 70-luvulla.

92/HF 1977.13: Mauno Koiviston ilmeisesti nauhoitettu ja sitten käännetty puhelinkeskustelu Ruotsin keskuspankin (?) varajohtaja Hans Lundströmin kanssa 2.9.77, jossa Koivisto kritisoi ruotsalaisten tapaa tehdä devalvaatiota, koska se oli tavallaan kilpaileva devalvaatio. Se korosti suomalaisia vaatimuksia tehdä samaa. Koivisto kritisoi Ruotsin hallituksen puheenvuoroja asiassa. Näitä nauhoituksia tehty ilmeisesti säännönmukaisesti. Vastaava nauhoitus ja tekstitys Riksbankschef Carl-Henrik Nordlanderin kanssa 5.9.77.**OBS:** Oliko Koiviston eri aikoina esitetyt aika kärkevät kannanotot Ruotsiin päin tapa kerätä pisteitä Moskovassa?!

92/HF 1977.13: KS:n kirje ministeri Paul Paavelalle (valtiovarainm.?!)31.10.77 jossa hän mainitsee Koiviston haluavan Suomen Pankin osallistuvan enemmän II elvytyspaketin valmisteluihin. Sorsa kritisoi myös Heikki Haaviston iltalypsyä, oli uhannut Kepun lähdöstä hallituksesta.

92/HF 1977.13: Sorsa oli kesä-heinäkuussa 1977 esittänyt huolestuneisuutensa jälleen kasvavasta Ruotsi-muutosta ja esittänyt erilaisia rajoituksia tätä vähentääkseen. Ehdotus sai paljon kritiikkiä. HS 19.7.77.

92/HF 1978.10

92/HF 1978.10: Päiväämätön kirjelappunen joskus 1978, jossa KS ilmoittaa Virolaiselle ("Jussi") että on päättänyt nimittää VN:n tiedotuspäälliköksi Tom Westergårdin, "joka vapautuu PN:n ministerineuvoston tiedotuspäällikön sopimusvirasta.

92/HF 1978.10: Pentti Lumme lobbasi 1.3.78 palatessaan Tkhlmasta itselleen uusia tehtäviä joko Helsingissä tai NY:ssä.

92/HF 1978.10: Lista "Eräät virkanimitykset", jonka perusteella KS kävi 19.1.78 keskustelua Virolaisen kanssa 19.1.78.

92/HF 1978.10: Valtiovarainministeriön poliittinen sihteeri Reijo V. lähetti KS:lle 4.8. vetoomuksen, jossa otetaan kantaa Helsingin kaupungin apulaiskaupunginjohtajan valintaan,

eli ehdotetaan demaria tähän virkaan. Vetoomuksen takana rakennusviraston demarivirkamiehet.

92/HF 1978.10: Ilmeisesti demarileirin tekemä tilastollinen selvitys 13.9.78 ”Nimitykset Sorsan II hallituksessa”, 17.5-1.7.78 välisenä aikana. jonka johdannossa todetaan että SDP:n osuus on jopa parempi kun oli odotettu. Melko tarkka ja kiinnostava selvitys.

92/HF 1978.10: KS:aa pyydetään (Mauno Ihalainen) PSP:n puheenjohtajaksi Paasion jälkeen. Korostaa paikan tärkeyttä SDP:lle.

92/HF 1978.10: Karin piirros budjettikiista 1978 jossa Virolainen yrittää ajaa Kepun vaatimuksia uhkaamalla hallituksen erosta. Milloin? Todennäköisesti elo-syyskuussa 78.

92/HF 1978.10: KS:n kirjoittama lista asioista, joita hän aikoi keskustella TP:n kanssa ajatellen seuraavan hallituksen kokoamista. Ei kristillisille. ”3) Tarj. Koivisto – valtiovarainministerin paikkaa”, eli UKK ehdotti häntä sille paikalle.

92/HF 1978.10: KS:n muistiinpanot hallitusneuvotteluista eri puolueitten kanssa 21.2.78. SDP ja SKDL vastustivat kokoomuksen osallistumista, kok taas oli valmis hallitukseen jos ohjelmasta voitiin sopia.

92/HF 1978.10: Hallituksen lyhyt ohjelmajulistuksen pohja 27.2.78 jonka kaikki keskeiset päättäjät allekirjoittivat.

92/HF 1978.10: Ralf Friberg kirjoitti 21.1.78 KS:lle uuden hallituksen muodostamisesta ja ehdotti 4 uuden ministeripaikan luomista, samalla kun ehdotti vaivihkaa itseään ulkoasiainhallintoon.

92/HF 1978.10: Esitys Kalevi Sorsan III hallituksen ohjelmajulistuksesta (päiväämätön).

92/HF 1978.10: Puoluetomikunnalle rehellinen tilannekuvaus hallituksen synnystä ja haasteista 28.3.78.

92/HF 1978.10: KS Smolnassa omalle puolueväelle/EK-ryhmälle 25.5.78 hallitus-, eduskunta- ja puoluetoiminnasta.

92/HF 1978.10: Jaakko Blombergin PM 9.1.78 (UM, pol.os.) aiheesta: Kastsaus tärkeimpiin ajankohtaisiin aesidenriisuntakysymyksiin.

92/HF 1978.10: Ulkopoliitiikkaa: N-liiton aloite YK: yleiskokouksessa 31 ja 32 istuntokaudella. UM:n poliittinen osasto kirjoitti tästä muistiot 9.1. ja 20.1.78 . Lisäksi UKK kirjoitti asiasta N-liiton korkeimman neuvoston pj:lle 21.2.78, ja Arto Mansala UM:n poliittisella osastolla PM 16.3.78 aiheesta ”Neutrooniasen käyttökielto: Sosialististen maiden sopimusluonnos.

92/HF 1978.10: Karin pilapiirros HS:ssa 25.11.78 koskien kokoomuksen välikysymystä. Sorsa voitti pelin.

92/HF 1978.10: Puolueen sisäisen kommunikaation parannustoimenpiteitä. Seppo Nevalan PM 18.10.78: "Hallituksen ja eduskunnan yhteistoimintaa käsittelevän työryhmän työskentelyn tämänhetkinen tilanne" johon liitetty myös kaava "SDP:n hallitusryhmän ja eduskuntaryhmän valiokuntaryhmien järjestäytyminen,"

92/HF 1978.10: Hallituksen iltakoulun ptk 25.1.78, jossa mm ministeri Arvo Aalto ja Virolainen kiistelivät siitä, miten työttömyyttä voisi parantaa.

92/HF 1978.10: Paavo Friman kanteli KS:lle Virolaisen demarikriittisestä esitelmästä Tiistaikerhossa 27.6.78. Liitteenä lista kerhonjäsenistä.

92/HF 1978.11

92/HF 1978.11: Ministereiden lomat 1978: Sorsa lomalla 19-30.6 ja 24.7-4.8

92/HF 1978.11: Kiinnostava lista hallituksien esityksistä vuosina 1966-1978. Sorsan hallitukset erityisen ahkeria, siksi lista on varmaan tilattukin.

92/HF 1978.11: Mirja Vakkilaisen kirjeet KS:lle jossa hän hyvin luottamuksellisesti 19.6.78 ja 19.7.78 kuvaa suhdetoimintaa HS:iin ja presidenttipelissä. Ei halua lähteä kampanjoimaan Koiviston puolesta.

92/HF 1978.11: KS:n kirje oik.min. Paavo Nikulalle 14.10.78 jossa hän kehottaa viranomaisia hoitamaan Irakin kurdipakolaisen Faik Atroshin turvapaikkanaomusta paremmin. Mukana myös Gisbert Jänickenin anous samassa asiassa KS:lle 28.9.78.

92/HF 1978.11: Monta asiakirjaa, jotka liittyvät oopperahankkeen toteuttamista, jossa ilmeisesti Reino Oittinen aikonaan oli ollut aktiivinen: Martti Talvelan kirje KS:lle 30.1.78.

92/HF 1978.11: Alfons Almin kirje KS:lle 15.3.78 jossa hän pahoittelee jos hänen nekrologissaan Oittisesta (US 11.3.78) olleen maininnan "Kalesta".

92/HF 1978.11: Almin kirje OPM:M osastopäällikkö Olli Närvälle samassa asiassa 31.3.78.

92/HF 1978.11: Keijo Liinamaan kirje KS:lle 30.8.78 jossa hän informoi tätä ooppera- ja näyttelykeskussäätiön tukianomuksesta VN:lle. Tavoitteena oli uuden oopperan rakentaminen.

92/HF 1978.11: Ympäristöministeriön perustamisesta:
Demari Reino Breilin, Eduskunta 31.5.1977 päivätyssä kirjeessä, raportoi siitä miten ympäristöministeriötä oltiin suunnittelemassa demari- ja kepu-leireissä. Tärkeää saada ministeriö kehitetään "keskushallintokomitean esityksen pohjalta".

92/HF 1978.11: Asia eteni ja 8.8.78 Keskushallintoministerivaliokunnan tiedonanto, jossa todettiin sen kokouksessa 5.6.78 oltiin hyväksytty pääministerin esitys siitä mikä olisi ympäristöhallinnon järjestämistä valmistelevan työryhmän toimeksianto ja kokoonpano.

92/HF 1978.11: Saatekirjeessä todetaan että kokoonpanosta päätettäisiin 19.9.78 ja KS neuvotellut asiasta Virolaisen kanssa.

92/HF 1978.12

OBS: Kitkaa VN:n ja Suomen Pankin välillä koskien devalvaatiopäätöstä kevättälvella. Missä määrin asiaan vaikutti myös Sorsan ja Koiviston piilevä kilpailutilanne presidenttipelissä on vaikea osoittaa, vaikka se sopisi ajankohtaan erittäin hyvin. Koivisto oli saanut paljon enemmän ääniä valitsijamiesvaaleissa tammikuussa 1978 ja osoitti halua profiloitua julkisuudessa tarkan talouden pitäjänä ja Suomen Pankin itsenäisyyden takaajana. Sorsa taas äänesti devalvaatiopäätöstä vastaan VN:ssä ja ylläpiti salaa yhteyttä SP:n demarivirkamieheen Eero Vuohulaan, joka joutui riitaan SP:n johdon kanssa esittäessään julkisuudessa, että SP pitäisi olla enemmän hallituksen ohjattavissa. Pyrkikö Sorsa tässä johonkin itse, horjuttaa Koivistoa vahvistaakseen omaa tukeaan eduskunnassa, työväenliikkeessä?

92/HF 1978.12: Mauno Koiviston mielipiteitä SP:n tiedotustilaisuudessa, ilmeisesti joskus helmikuussa 1978. Miksi koottu tämä dokumentti, Koivistoa vastaan?

92/HF 1978.12: KS:n kirje Paul Paavelalle koskien tulevaa devalvaatiota 14.2.78, haluaisi korostaa hallituksen roolia päätöksen teossa.

92/HF 1978.12: Sorsan puheenvuoro SDP:n puolueuuevostossa 21.2.78 ja Koiviston kirje 1.3.78 KS:lle, jossa hän toivoo keskustelua heidän välillä ”muutoinkin, kuin tuuletusmielessä”.

92/HF 1978.12: Ja sitten IMF:n raportti Suomen talousnäkymistä (9.3.78), johon joku muu kuin Sorsa (Eero Vuohula?) oli kirjoittanut ”Tämä on se paperi, jonka olemassaoloa Koivisto kielsi, koska se tukee hallituksen asemaa”.

92/HF 1978.12: Vuohula nimittäin viittaa tähän raporttiin kirjeessään KS:lle 2.3.78 johon hän on myös liittänyt HS:n lähetetyn kirjoituksen (HS 2.3.78: ”Keskuspankin asema jäänn”), jossa Vuohula kritisoi SP:n toimintaa ja asemaa, vaikka on pankin palveluksessa. Sorsan kätyri? Asia eteni lopulta Korkeimpaan Hallinto-oikeuteen, jossa Vuohula kanta voitti.

92/HF 1978.12: Artikkelin sai SP:n johtokunnan reagoimaan. Se vaati Vuohulalta oikaisua ja antoi hänelle nuhteet 16.3.78. 10.4.78 päätöksellä nuhteet peruuttiin ja annettiin Vuohulalle mahdollisuus vastata selityksellä. Oliko Sorsa tullut apuun?

92/HF 1978.12: Itse artikkeli kuvattu, kuten myös Harri Holkerin kritiikki häntä kohtaan US 8.4.78.

92/HF 1978.12: Vuohulan kirje KS:lle 2.5.78 sekä Sundqvistille ja Jeremu Laine, jossa hän kuvaa, miten SP:n demari- tai Manuporukka (Sämpylä = Seppo Lindblom, Nars). Roistoksi nousee Sämpylä...

92/HF 1978.12: Eero Vuohulan artikkeli ”Tärkeimmät päätökset virkamiesten huolena” Ahjo-lehdessä 29.3.1978. Myös se närkästyi SP:n johtokuntaa.

92/HF 1978.12: Vuohula 8.5.78 KS:lle kirje, jossa hän korostaa, ettei ole maininnut kenellekään ”että olen pitänyt sinua informoituna tästä prosessista. Liitteenä myös Vuohulan historiallinen katsaus.

92/HF 1978.12: Soralle lähetetty faksi 20.8.96 jossa on Vuohulan lyhyt CV. Sorsa näyttää tukeneen häntä paljon myös jatkossa.

92/HF 1978.12: Saatuaan Vuohulan selvityksen SP:n johtokunta päätti 1.6.78 antaa Vuohulalle huomautuksen ”sopimattomasta käytöksestä” ja lopuksi Korkeimman Oikeuden päätös asiassa 24.1.79 jossa SP:n toiminta todetaan vääräksi.

92/HF 1978.12: Pertti Sorsa 3.1.78 KS:lle jossa hän toteaa SDP:n ja SKDL:n ekonomistien kokoontuneen joulun alla ja olivat yksimielisiä siitä että ”laadullisia korjauksia talouselämään on ryhdyttävä tekemään”. SKDL haluaisi mm metsäteollisuuden hankkimista valtiolle. Oliko Pertti S yhteydessä Vuohulaan?

92/HF 1978.12: 8.1.78 järjestettiin demarien piirissä Talouspoliittinen keskustelu tilaisuus, johon osallistui myöhemmin keväällä vastakkain olevia demareita. Sorsan muistiinpanojen mukaan näkemyserot tulivat jo tällöin esiin.

92/HF 1978.12: Yhteenvedo vasemmiston ekonomistien keskusteluista 25.1.78. Vastustivat ennen kaikkea devalvaatiota.

92/HF 1978.12: Kovaa vääntöä, 8.2.78 SAK:N ja hallituksen ministeriryhmä koossa jossa pohdittiin devalvaation tarvetta. Koivisto ajoi sitä voimakkaasti, tämä sivu valokuvattu!

92/HF 1978.12: Valtiovarainministeriön tiedote (varmaan sisäiseen käyttöön) 16.2.78, 5 % devalvaatio ja siihen kuuluvia tasauksia. Paavelan ja Sorsan tukema lausuma, jossa ei yhdytty hallituksen enemmistön kantaan, vaan toivoivat laajempaa ratkaisua.

92/HF 1978.13

92/HF 1978.13: Finlaysonin tj Stig H. Hästö kirjoitti 16.2.78 KS:lle tehtaan suurista kannattavuusongelmista. Hän ehdottaa mittavaa saneerausta ja hakee tähän ylimenokauteen työvoimatukea. Ja jatkeena 20.3.78 kirje jossa hän on närkästynyt siitä, että KS oli tukenut SAK:n laittomia lakkoja.

92/HF 1978.13: HS:n juttu, ehkä maaliskuussa 78 jossa todetaan, että Ruotsin hallitus olisi valmis lopettamaan ydinvoimatekniikkaa tuottatavan Asea-Atomin toiminta heti. Sorsa oli korostanut sen merkittävyyttä Suomelle. IS:n mukaan pääministeri Fälldin oli syyttänyt Sorsaa, sitä että hän oli sekaantunut Ruotsin sisäisiin asioihin. Fälldin dementoi tämä kannanoton myöhemmin Soralle epävirallisesti.

92/HF 1978.13: Max Jakobson KS:lle 20.9.78 jossa hän kommentoi ohimennen Tuomas Keskisen juttua SK:ssa ”presidenttikysymyksessä”.

92/HF 1978.14

92/HF 1978.14: KS:n omalle puoluejohdolle kirjoitettu väliraportti 24.8.77 SDP:n kannasta keskusteluun siitä, että tuleva presidenttivaali voitaisiin J-M Janssonin ehdotuksen mukaisesti, eli sen mukaan ”eduskunta ensin toimittaisi vaalin. Mikäli riittävä äänten enemmistö saataisiin jonkin ehdokkaan taakse tämä olisi valittu, muussa tapauksessa suoritettaisiin kansanvaali. **OBS: järjestelmä olisi eittämättä kasvattanut KS:n tulla tulevaisuudessa valituksi.**

92/HF 1978.14: Sorsan luonnos näitä vastauksia varten 10.1.78: ”Vähän tähän tyyliin radiossa 10/1-78”.

92/HF 1978.14: Sorsa antoi 10.1.78 radiohaastattelun Radio 2, eli juuri presidenttivaalia, ja sai sitä varten kysymykset etukäteen 5.1.78. Kysyttiin lopuksi miksi vasemmistolla ei ollut omaa ehdokasta.

92/HF 1978.14: Karin pilapiirros Sorsan mielteistä valitsijamiesvaalin yhteydessä 15-16.1.78: Kekkonen, Kekkonen, KekkonenSorsa, Sorsa, Sorsa

92/HF 1978.14: Kalevi Sorsan vaaliesite 1978. Hyvä valokuva hänestä! HUOM: ensimmäinen kerta, ja viimeinen, kun Sorsa asettui UKK:n valitsijamiesehdokkaaksi!

92/HF 1978.14: Luettelo äänestyksen tuloksesta demareitten kohdalla: Koivisto sai Helsingissä (19.367) tuplasti enemmän ääni kuin Sorsa (10.148), joka varmaan vahvasti vaikutti siihen että Sorsa ymmärsi ettei voisi kilpailla Koivistoa vastaan – ainakaan avoimesti – tulevilla presidenttivaaleissa.

92/HF 1978.14: Ennen vaaleja pohdittiin myös tulisiko myös puolueen kuulumattomia asettaa ehdokkaiksi. Todettiin että tämä oli joskus ollut käytäntö kunnallisvaaleissa. Ehdotus oli siksi että piirijärjestöt lisäävät ehdokaslistoihinsa näitä jos ei ehdokkaitten enimmäismäärä saataisi täyteen.

92/HF 1978.14: Puolueen vaalimenestykset 1948-1975 kaikissa vaaleissa, eli kunnallis, eduskunta- ja presidenttivaaleissa. Vahvin kannatus 50-luvulla ja 70-luvulla.

92/HF 1978.14: Kekkonen vaalipuhe Paasikivi-Seuran kansalaisjuhlassa Hämeenlinnassa 16.10.77, jossa hän otti seikkaperäisesti kantaa presidentin valtaoikeuksiin ja myös omaan valtakäyttöön. Keskeinen puhe jonka myös Sorsa säästi – ehkäpä tulevaisuutta ajatellen?

92/HF 1978.14: Pauli Myllymäen analyysi vaaleista 10.2.78 jossa hän kuvaa melko kriittisesti miten Kekkonen oli Kepulaisten otteessa ja miten Vilkuna pyrki koko ajan ohjaamaan kampanjaa. UKK puheet ja osanotto demareitten vaalitulaisuuksien vaimea: ”...meidän tulisi jollakin tavalla pyrkiä murtamaan tuo läheinen ”saunapiiri” jonka kautta Kekkonen saa ja

jakaa merkittävän osan informaatiostaan. Sitä kautta hänelle on syötetty tietoa, jonka oikaiseminen tai täydentäminen on joskus mahdotonta.”

92/HF 1978.14: Osmo Apunen kirjoitti Demarissa (SS) perjantaina 21.10.77 kolumnin (ei valokuvattu tässä) jossa hän ironisesti kuvaa Keijo Korhosen ulkopoliittista linja Tämä sai UKK reagoimaan 24.10.77 (”Päätä Sinä, tarvitseeko minun jatkaa tätä tympäisevää peliä”), koska Apunen kirjoittaa lopuksi, kepulaiset ymmärsivät UKK takuumiehekseen: ”Ehkäpä se osoittaa, että ilmiö Korhonen ei ole vain hovioikku.” Apusen kirja UKK:lle 25.10.77, Myös Korhonen (21.10.77, 27.10.77) ja SS:n päätoimittaja Aimo Kairamo (25.10.77) olivat yhteydessä Sorsaan, joka 27.10.77 kirjoitti kolumnin Demariin, missä hän suoraan kritisoi Apausta. Korhonen kiitti tästä 27.10.77. **OBS:** taustalla oli ilmeisesti koko ajan kepulaisten ja demareiden valtataistelu UM:sta ja presidenttilinnasta.

92/HF 1978.14: Päiviö Hetemäen haastattelu HS elokuun lopussa lähetetty Sorsalle 22.8.77, jolta pyydetään kommenttia Hetemäen ehdotukseen presidentin vaalijärjestelmän pysyvistä muutoksesta.

92/HF 1978.14: Helsingin Sanomat 22.1.1978: ”Mauno Koiviston suosio mahtava”. Leipätekstin ensimmäinen lause: ”Vaalien mielenkiintoisin kaksintaistelu käytiin Suomen Pankin pääjohtajan Mauno Koiviston (sd) sekä sos.dem puolueen puheenjohtajan, pääministeri Kalevi Sorsan välillä.”

92/HF 1978.14: Lauri A. Puntilan 70-vuotissyntymäpäivän haastattelu *Aamulehdessä* 23.8.1977. Kritisoi UKK:n tapaa käyttää valtaoikeuksiaan. **OBS:** UKK:n puhe Paasikivi-Seurassa kommentti tähän?

92/HF 1979.16

92/HF 1979.16: Hallitustunnustelut ja -neuvottelut keväällä 1979:
Harri Holkerin kysymykset hallitusselvittäjänä 9.4.79

92/HF 1979.16: Demariryhmän sisäinen kommentti (6.5.1979/RS) ”Huomioita keskiryhmien hallitusohjelmataavoitteista”, jossa sitä kritisoidaan ristiriitaisuuksistaan. Ehdotetaan veronhelpotuksia muttei haluta panostaa voimalliseen tuotantokasvuun.

92/HF 1979.16: SDP:n vastaukset Holkerin kysymyksiin (ilmeisesti huhti 79) jossa kehoitetaan porvaripuolueita keskenään selvittää olisiko heillä olisi mahdollisuutta muodostaa ”poliittisesti toimintakykyinen enemmistöhallitus”. **OBS:** Ehkä demarit näkivät vaalitappion nyt vaativan tietyn oppositioajan.

92/HF 1979.16: Kopio eduskuntakeskustelusta 1979 (milloin) jossa Vennamo oli kysynyt miksi oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön viran lakkauttamista tehtiin juuri sen jälkeen ” kun kansliapäällikkö on tutkinut pääministerin ja ministereiden lahjustereoasiaa, ja eikö oikeusturvallisuus vaadi, että uskalletaan käydä myös vaikutusvaltaisten henkilöiden asioihin käsiksi? **OBS:** arka paikka KS:lle, taisi myötävaikuttaa siihen ettei virkaa muutettu määräaikaiseksi toimeksi.

92/HF 1979.16: Nimityskiista hallituksessa Tilastokeskuksen ylijohtajan paikastasta. Kepu havitteli paikkaa, toiset hallituspuolueet näkivät Kepun ja saaneen liian monta aikaisemmin epäpoliittisia korkeita virkapaikkoja. Nyt Virolainen veti asian pöydälle, koska näki että Sorsalle ehdotettu pj-tehtävä Postipankin hallituksessa voisi käyttää hyväksi. Viimeinen sivu puuttuu.

92/HF 1979:16

92/HF 1979.16: Pertti Sorsa veljelleen 2.1.79 koskien tuponeuvotteluita, jossa hän antaa ytimekkäästi neuvoja miten saataisiin työmarkkinajärjestöt suostumaan ehdotukseen. Mikä ehdotus oli kyseessä pitää selvittää!

92/HF 1979.16: Vastaavanlainen kirje Pertti Sorsalta veljelleen 2.4.79, jossa hän ehdottaa, mitä SDP pitäisi esittää hallitusneuvotteluissa. Jos tähän ei suostuta puolueella olisi ”erittäin hyvä pohjs oppositiopolitiikalle, etenkin jos hinta- ja kustannustaso ryöstäytyy irti...”

92/HF 1979.16: Koiviston ensimmäinen ”Talouspoliittinen tilannekatsaus” SDP:n EK-ryhmän seminaarissa 14.6.79. Siinä hän mm mainitsi ettei kummankaan suuren hallituspuolueen puheenjohtajat istu hallituksessa. **OBS:** niin, kyllähän tästä tulikin ongelma hallituksessa.

92/HF 1979.16: Esko Rekolan laatima vastaus 23.10.78 kansalaisen Sorsalle lähettämälle kirjeelle, jossa selitetään miksi ministereiden palkkoja aiottiin nostaa. Olivat olleet palkkakuopassa. Liitteenä myös HS:ssa 7.2.79 julkaistut uutiset ministereiden ja virkamiesten palkankorotuksista. Sekä Rekolan kirje 11.4.79 jossa suunnitellaan korkeiden virkamiesten kuoppakorotuksia.

92/HF 1979.16: HS 10.11.78, ”Väyrynen: Hakulisen virka olkoon ennallaan”, tämä siksi että oli syntynyt käsitys, että viran muutosta sopimuspalkkaiseksi olisi yhteydessä ”oikeuskanslerin viraston tekemiin Salora-tutkimuksiin”.

92/HF 1979.18

92/HF 1979.18: Paavo Nikulan lohdutuskirje KS:lle vaalitappion jälkeen 20.3.79, jossa hän vertaa Sorsaa Churchilliin 1945, voitti sodan, mutta hävisi vaalit. Lämminhenkinen kirje.

92/HF 1979.18: Seppo Nevala (ainakin myöhemmin Supossa?) raportoi tammikuussa 1979 paljastuneesta vakoilutapauksesta, jossa Eila Helin niminen johtaja jäi kiinni vakoilusta N-liiton hyväksi. Netissä paljon tietoa tapauksessa kun asiakirjat tulivat vapaaseen käyttöön 2018.

92/HF 1979.18: Pertti Sorsan pitempi kirje 13.3.79 ilmeisesti ennen EK-vaaleja, jossa hän neuvoa SDP:tä miten voisi vastata Kokoomuksen vaalikampanjaan. Mainitsee Lipposen saaneen materiaalia verotuksesta. Lopuksi: kyllä meidän kannattaa nostaa suunnitelmatalouden ajatus näkyvästi esiin.” Ja tämän kirjeen jälkeen Lipposen artikkeli ”Kokoomuksen suoritusala” jossa tämä vastaa US:ssa tai ehkäpä HS:ssa Pentti Sillantauksen juttuun US 23.1.79.

92/HF 1982.10

92/HF 1982.10: Hallitustunnustelija Veikko Helteen kysymykset SDP:lle 4.2.1982, ja demareiden vastaukset 5.2.82.

92/HF 1982.10: TP:n kanslian tiedote 12.2.82 jossa Kalevi Sorsa on saanut tehtäväkseen muodostaa uutta hallitusta ”aiemmissa neuvotteluissa sovitulle pohjalle”.

92/HF 1982.10: Tausta-aineistoa ministeripaikkojen jakoa ajatellen. Päiväämätön, af Heurlin. Muistuttaa siinä, että ”Muualla varsinaisissa kansanvaltaisissa maissa hallituksessa ei äänestetä, mutta siitä huolimatta paikat jakautuvat suhteellisuuden mukaan.” **OBS:** Rkp:n kaksi keskeistä paikkaa pisti silmään ainakin jälkeinpäin...

92/HF 1982.10: KS:n erilaisia lappusia ministeripaikkojen jaosta, kiinnostavin ehkä TP:n perustelut Stenbäckin valinnasta ulokministeriksi. Prosessin aikana kiisteltiin ennen kaikkea Kepun paikoista, UM:n suunniteltiin jossain vaiheessa ammattiministeriä. Rkp ehdottaa samaa jakoa kun edellisessä hallituksessa, mutta viimeisellä lapulla Stenbäck lausuu ”Ukloministerin salkku kuuluu keskustalaiselle, myös RKP mahdollinen.”

92/HF 1982.10: Aimo Kairamon kirje KS:lle ennen hallitusneuvotteluja 22.1.82, jossa hän ei suosittele ulkoministerin hommia KS:lle koska hän on ”pois paikalta eri syistä ja jonkun on silti hoidettava kähmintä kerpujen kanssa”. Lisäksi ”nykyoloissa pitäisi rakentaa sinusta valtiomiehen kuvaa...” **OBS:** ehkä tämä myös myötävaikutti Stenbäckin valintaan UM:ksi?!

92/HF 1982.11

92/HF 1982.11: KS III:n hallituksen ohjelma 19.2.82—kolme sivua.

92/HF 1982.11: KS:n puhe TP:lle hallituksen nimityksen yhteydessä 19.2.82. Mainitsee että sen muodostamisessa ”on totuttuun tapaan liittynyt dramaattisiakin piirteitä” mutta lisää että siihen oli lähtenyt mukaan puolueitten ”vaativissa tehtävissä kannuksensa jo hankkineita, yhteistyökykyisiä edustajiaan.” **OBS:** Piikki Väyryselle.

92/HF 1982.11: Havainnollinen ruotsinkielinen talouskatsaus Suomen taloudellisesta kehityksestä 1977-1982. Hyvät arvostamat osittain myös KS:lle.

92/HF 1982.11: Hallituksen alkutaipaleella tyytymättömyyttä sen tiedottamisen ”sekasorrosta”. Päiväämätön ja nimetön mutta ilmeisen asiantunteva kommentti tästä. Lisäksi valtioneuvoston kanslian lista tulevista tiedotteista 4.5.82.

92/HF 1982.11: Maininta siitä (demareitten sisäiseen käyttöön?), että KS oli kutsuttu Yhdysvaltain Demokraattisen puolueen puoluekokoukseen 25-27.6.82. Kutsua Valkoiseen taloon ei tullut, ilmeisesti Reagan ei arvostanut KS:n toimintaa SI:n aseriisuntaneuvoston pj:nä.

92/HF 1982.11: Sorsan 21.10.82 saamat, ehkäpä jopa tilaamat ”Hallituksien ikätilasto” ja ”Ministerilista”, joissa KS tietenkin oli molemmissa kärkisijoilla!

92/HF 1982.11: Pertti Sorsan kirje veljelleen, 26.11.82 jossa hän raportoi OECD:n talousvaliokunnan kokouksesta. EEC edustaja tuli kysymään ”miksi muut Pohjoismaat käsittelevät niin pehmeästi Ruotsia. Hänen mukaansa EEC tulee jatkamaan vastatoimia (vrt papern lisätullit) Ruotsia kohtaan ensi vuonnakin.”

92/HF 1982.11: SDP:n puoluekokouksessa hyväksyttiin Kouvolan Sanomien (8.6.81) mukaan puolustuspoliittisen ohjelman, jonka mukaan Suomen puolustusmenot saisi kasvaa ”reaalisesti nykytasostaan”. Toinen aika radikaalia tavoite oli, että pitäisi lopettaa aseiden vienti kokonaan. Asiasta myös Sakari Kiurun selonteko 10.6.81 miten tällaiseen päädyttiin.

92/HF 1982.11: Kari Narsin selvitys KS:lle 9.10.82 ”metsäteollisuuden kilpailusta 3:lla markkinoilla + lukuja Ruotsin merkityksestä”. Palmén hallitus ilmeisesti siinä vaiheessa ajannut läpi merkittävän devalvaation.

92/HF 1982.11: Kaksi UM:lta tullutta sanomaa 8.10.82, jossa kerrotaan sekä EFTA:n että EC:n monitaarikomitean olleen ärtyneitä Ruotsin devalvaatiopäätöksestä, josta ymmärrettiin ”kilpailevana”.

92/HF 1982.11: Valittuja sivuja Ruotsin hallituksen kriisisuunnitelmasta 11.10.82 jossa selitetään miksi ryhdyttiin devalvaatioon.

92/HF 1982.11: Suomi näytti seuraavan devalvaatiollaan heti perässä ja SKDL:n EK-ryhmä protestoi tätä vastaan 11.10.82 korostaen tämän tarkoittavan ”miljardien markkojen tulonsirtoa suurteollisuudelle”.

92/HF 1982.11: Asiasta käytiin KS:n ja Kalevi Kiivistön välillä keskustelu 13.10.82, jossa KS sai 13.10.82 ja 20.10. laadittujen tiedotteiden mukaan SKDL:n jatkamaan hallituksessa lupauksella lieventää heti lapsiperheiden ja muiden toimentulovaikeuksissa olevien haittoja devalvaation johdosta.

92/HF 1982.11: Kalevi Kivistön lausunnot ilmeisesti ennen tuota tapaamista (13.10.82) jossa hän sovinnollisesti ehdottaa devalvaation lisäksi juuri näitä toimenpiteitä. Lisäksi Vappu Taipaleen (sos. ja terv. min.) ehdotus tästä sosiaalipaketista 20.10.82.

92/HF 1982:12

92/HF 1982.12: KS lobbasi vanhan ystävänsä tyttären työhakua lentoemännäksi Finnairin pääjohtaja Gunnar Korhoselle 10.2.82. KS säästi tarkasti tämän kirjeen jälkimaailmalle!

92/HF 1982.12: Aatos Erkon kirje KS:lle 29.4.82 jossa hän kertoo keskusteluistaan ranskalaisten isäntiensä kanssa Finnairin hallituksen Pariisi-matkan aikana. Teemana lentokone-hankintoja Ranskasta. Aatos ylpeä ranskan kielen taidostaan!

92/HF 1982.12: Pekka Morrin kirje KS:lle 16.9.82 Valmetin suurista murheista Olavi J. Mattilan johdon johdosta. Vastaavanlainen kirje SDP:n puoluetoimistosta jo 1.2.82: Mattila heidän mukaan korruptiotu.

92/HF 1982.12: Mattilan kirje KS:lle 17.8.82, jossa hän kertoo Valmetin lomautuksista. **OBS:** monta UKK-ajan toimijoista saivat 80-luvun alussa väistyä. Karjalainen, Olavi J. Mattila, Kaarlo Pitsinki, Uolevi Raade, Bror Wahlroos, Gunnar Korhonen....

92/HF 1982.12: Pär Stenbäckin kirje KS:lle 10.6.82 jossa hän valittaa SDP:n puoluekokouksen päätöstä pyrkiä kieltämään Suomen asevientä. Edes oli nimittäin kohta uusi asevientianomus.

Nimitysasioita:

92/HF 1982.12: Stenbäckin kirje joskus syyskuussa 1982, jossa hän ehdottaa Martti Ahtisaarta alivaltiosihteeriksi Bretenstein'in jälkeen. Seuraavassa kirjeessään 25.9.82 Stenbäck oikaisee joitakin muita nimityksiä ja huomauttaa Häkkäsen huomauttaneen tästä pienestä väärinkäsityksestä.

92/HF 1982.12: KS:n kirje TP:lle 21.9.82 jossa hän esittää kaksi tärkeää asiaa, Ahtisaaren nimittämistä hallinnolliseksi alivaltiosihteeriksi: "Ahtisaari on tehnyt loistavan uran diplomaattina". Ja lopuksi KS kirjoittaa: "Lienetkö havainnut, että Viktor täyttää 60 vuotta 17.10.?"

92/HF 1982.12: Eino Makusen kiitoskirje 3.3.82 siitä että tytär sai pestin Finnairilla!

92/HF 1982.12: Asiakirjoja liittyen Kaarlo Pitsingin erottamisesta Uudenmaan maaherran virasta: Arno Hannuksen 15 sivuinen raskauttava selvitys 22.3.82 ja Pitsingin vastauksen tiivistelmä.

92/HF 1983.9

92/HF 1983.9: KS käsin kirjoitetut muistiinpanot hallitusneuvotteluissa 1983. Sekä puolueet erillään että yhdessä. Kolmas asiakirja KS:n selvitys neuvotteluista Koivistolle. **OBS:** kiinnostavin osa muistiinpanot SMP:n kanssa. Ilmeisesti tässä jo haettiin SMP:lle paikkaa.

92/HF 1983.9: Matti Hannula 8.4.1983 KS:lle jossa hän referoi keskustelua Seppo Kääriäisen kanssa hallitusneuvotteluista. Minkäänlaista "nyöryytystä" ei sallittaisi: "Paavo Väyrystä ei enää saa pallotella". Avasi SMP:lle mahdollisuuden, RKP:tä voisi rokottaa.

92/HF 1983.9: KS päiväämätön käsin kirjoitettu nuhtelu SMP:n eduskuntaryhmälle. Lopuksi: "Hallituspolitiikka ei ole vain kukkien poimintaa ja kurtiseerausta; se edellyttää vastuullisuutta myös vaikeissa kysymyksissä."

92/HF 1983.9: UM:n lehsitökatsaus: Le Monde oli 9.4.1983 julkaissut arvion Suomen sisäpolitiikasta vaaline jälkeen. Havaitsi, että SMP:n puheenjohtaja Veikko Vennamo oli valittu suuren valiokunnan puheenjohtajaksi ja Kokoomuksen Erkki Pysynen EK:n puhemieheksi. **OBS:** totta, selvä siirtymä UKK-kauden jälkeen.

92/HF 1983:10

92/HF 1983.10: Pertti Sorsa 1.6.1983 KS:lle jossa hän patistaa veljeään ottamaan langat käsiinsä talouspolitiikassa, koska inflaation torjuminen olisi tärkeää. **OBS:** paljon konkreettista neuvoa, eli PS:n vaikutus oli merkittävä.

92/HF 1983.10: Pertti Sorsa 13.6.1983 Ahti Pekkälle, jossa hän ehdottaa että hallitus solmisi edunvalvontajärjestöjen kanssa yhteisen periaatesopimuksen inflaation torjumisesta. **OBS:** ei tieto saatiinko sellainen aikaiseksi, mutta osoittaa PS:n aloitteellisuutta.

92/HF 1983.11, ei mitään kiinnostavaa 13.10.20

92/HF 1984.12

92/HF 1984.12: Reijo Ollikaisen ja SS:n muistio 11.1.1984 ”Eräitä poliittisesti merkittäviä asioita ja keskusteluaiheita vuonna 1984. **OBS:** hyvä yleiskatsaus siitä mitä SDP aikoo tehdä sinä vuonna hallituksessa.

92/HF 1984.12: Ilmeisesti myös avustajien luonnos KS:n puheenvuoroa varten 15.5.1984 hallituksen sisäisessä kokouksessa. Siinä hän korosti että olisi syytä parantaa sen sisäistä kommunikaatiota ja kunnioittaa yhteisiä pelisääntöjä.

92/HF 1984.12: SKDL:N kansanedustaja Pirkko Turpeinen kysyi 10.10.1984 EK:n väläkysymyskeskustelussa miksi Mauno Koiviston kaksi kirjettä maailmanpankille (1975, 1976) ei oltu koskaan julkaistu, vaikka hän niinnä lupasi ”Suomen oikeistolaistavan talouspoliittista linjaansa”. Kysymys kuului, eikö näistä asioista päättänyt EK? – ”Suomen hallitus edistää Suomen alistamista kansainvälisen kapitalismin yhä kovenemaan linjaan.” **OBS:** kiinnostava puheenvuoroa ajatellen uusliberaalin nousun syitä.

92/HF 1984.12: Nippu puheenvuoroja lehdistössä liittyen tähän väläkysymyskeskusteluun, joka käytiin juuri ennen kunnallisvaaleja, mikä tietenkin selittää, miksi kuntaosuus-asia oli siinä pinnassa. **OBS:** Sorsa oli ilmeisesti antanut sovittavan vastauksen, joka oli linjassa hänen konsensuspolitiikan kanssa.

92/HF 1984.12: Raimo Väyrynen 4.1.1984 KS:lle kirje ja artikkeli otsikolla ”Pääministeri ja poliittinen valta” jossa hän muun muassa totesi että pääministerin valta oli paljon pienempi monessa muussa valtiossa. **OBS:** Artikkelin lähdeviitteet kiinnostavia.

92/HF 1984.12: Asko Mattilan juttu SS:a 13.11.1984 ” Pääministerin asemaan ei tulossa muutoksia”, jonka ensimmäisessä kappaleessa luonnehdinta, joka KS:n mielestä kirjekortissaan 27.11.1984 Reijo Ollikaiselle piti outona. **OBS:** jotain asian käsittelyssä ilmeisesti oli ollut erilaista. Mutta joka tapauksessa pääministerin asemaan ei suunniteltu muutoksia.

92/HF 1984.13

92/HF 1984.13: KS:n ilmeisesti julkinen kannanotto 31.8.1984 hyvin päättyneistä budjettineuvotteluista. Hallitus valmistautui torjumaan laskukautta ja esitti siksi tiukahkon talousarvion.

92/HF 1984.13: KS:n päiväämätön kritiikki hallituspuolueiden kinastelusta EK:ssa. Ilmeisesti puheenvuoro tarkoitettu demareille.

92/HF 1984.13: KOP:in hyvin myönteinen talousennuste 20.3.1984: 4-5 % BKT-kasvua ja 6 % investointikasvua.

92/HF 1984.14

92/HF 1984.14: Sorsa mietti mahdollisuutta siirtyä Finnairin pääjohtajaksi alkuvuonna 1984. Hänen omakätinen lappunen tästä; Gunnar Korhosen PM aiheesta 24.7.1983, jossa hahmotetaan yhtiölle uutta johtotasoa, varmaan ajatellen poliittista ja yhteiskunnallista vaikutusta; Korhosen kirjeet KS:lle aiheesta 24.7.1983 ja 2.1.1984. **OBS:** Korhonen näyttää ajaneen tätä mallia jotta saisi jatkoaikaa, tämä onnistui, muttei hänen ehdottaman mallin mukaan.

92/HF 1984.14: ”Muistio Finnairin organisaatiota ja johtoa koskevista neuvotteluista 3.2.1984” – ”Sorsa sanoi suhtautuneensa hänelle esitettyyn mahdollisuuteen siirtyä pääjohtajaksi verraten torjuvasti”.

92/HF 1984.14: ”Muistio Finnairin organisaatiota ja johtoa koskevista neuvotteluista 8.2.1984.”

92/HF 1984.14: Gunnar Korhonen 12.2.1984 KS:lle, jossa hän kuvaa miksi haluaisi mallia jossa olisi pääjohtaja ja toimitusjohtaja.

92/HF 1984.14: ”Muistio Finnairin organisaatiota ja johtoa koskevista neuvotteluista 20.2.1984.”

92/HF 1984.14: ”Muistio Finnairin organisaatiota ja johtoa koskevista neuvotteluista 20.2.1984.” – ”Stenbäck piti Sorsaa sopivana henkilönä pääjohtajaksi.”

92/HF 1984.14: ”Muistio Finnairin organisaatiota ja johtoa koskevista neuvotteluista 21.2.1984.”

92/HF 1984.14: Ilmeisesti tilintarkastaja Antti Heleniuksen skeptinen kommentti kaksinapaisesta johdosta 29.2.1984, joka näyttää vaikuttaneen KS perääntymispäätökseen.

92/HF 1984.14: ”Ehdotus Finnairin organisaatiouudistukseksi” 29.3.1984.”

92/HF 1984.14: Hannu Tapiolan ”Yhteenveto Finnairin organisaatiouudistusta koskeneesta toisesta neuvottelukierroksesta” 17.4.1984.

92/HF 1984.14: Max Jacobson 29.3.1984 Gunnar Korhoselle, jossa hän ehdottaa että Finnair harjoittaisi Suomi-propagandaa asiakkaittensa kautta, jotta ennakkoluulot Suomesta voitaisiin vähentää. Korhonen lähetti kirjeen eteenpäin 2.4.1984 KS:lle.

92/HF 1984:18, ei mitään kiinnostavaa

92/HF 1985.11

92/HF 1985.11: Tuure Junnilan kritiikki EK:ssa KS:a kohtaan 7.6.1984 koskien hänen puoluekokouspuhettaan 1984 ja 13.5.1985 koskien hänen vappu-puhetta 1985, joissa KS oli jyrkästi kritisoinut Reaganin ulkopolitiikkaa. Sorsan vastaukset niihin: 31.7.1984 ja luonnos 30.5.1985. Valokuvattu myös KS:n avustaja Seppo Pietisen kirje 6.6.1985, jossa kuvaa miksi olivat päättäneet laatia yllämanitun luonnoksen KS:n vastaukselle Junnilalle. **OBS:** Nämä kannanotot hyvä verrata KS:n samanaikaiseen toimintaan SI:ssa.

92/HF 1985:12

92/HF 1985.12: Pertti Sorsa 8.2.1985 KS:lle koskien valtion talouspolitiikkaa. Viittaa Ruotsin inflaatiota ehkäiseviin ratkaisuihin ja ehdottaa joitakin veronalennustoimenpiteitä. **OBS:** Suoraa vaikuttamista!

92/HF 1985.12: Pertti Sorsa lähetti 15.3.1985 KS:lle etukäteen Valtiovarainministeriön 19.3.1985 päivätyn ”Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanotto inflaation torjuntaan tähtäävän talouspolitiikan toimintalinjasta”. **OBS:** tässä dokumentissa sama viesti kuin PS:n kirjeessä KS:lle 8.2.1985. Missä määrin inflaation torjunta oli osa ns neoliberalismia?!

92/HF 1985:13, ei mitään kiinnostavaa

92/HF 1985:14

92/HF 1985.14: Seppo Nevalan (SUPO, Sorsan entinen poliittinen sihteeri) 3.12.1985 KS:lle koskien virantäyttöä josta kiisteltiin demareiden ja kepun välillä: ”Perttunen ja Tiitinen haluavat syrjiä ulkoministeriöstä tulevia kandidaatteja”. Toteaa, ettei sisäministeri Kaisa Raatikainen ollut tarpeeksi vahva tässä pelissä.

92/HF 1985.14: Pekka Herlin 9.1.1985 KS:lle jossa hän kauhistelee sitä että Otis Elevator pyrkii valloittamaan Suomen hissimarkkinoita Valmetin kautta. Halusi Sorsan estävän tätä. Liitteenä Koneen laatima selvitys.

92/HF 1986.10

92/HF 1986.10: KS:n EK:ssa 29.5.1986 pidetyn puheenvuoron luonnos, jossa hän vastaa Kokoomuksen syytöksiin siitä että hallitus oli pyrkinyt salailemaan Tsernobyl-onnettomuuden seurauksia Suomessa. Ei hyväksynyt tätä: ”Puolanne ilmeisesti uskoo myös,

että tässä nimenomaisessa tapaksessa ministereillä olisi ollut enemmän tietoa aisasta kuin varsinaisilla asiantuntijoilla.”

92/HF 1986.10: STUK:in kaksi tiedotetta onnettomuudesta: lyhyempi 28.4.1986 ja pitempi 29.4.1986.

92/HF 1986.11

92/HF 1986.11: Mika Tiivola lähetti 11.4.1986 KS:lle muistion EVA:n järjestämästä eliittikeskustelusta 2.4.1986, jossa keskusteltiin sekä maailmanpolitiikasta että länsimaiden talouskehityksestä. Suomi piti mukautua muutoksiin.

92/HF 1986.11:”Muistio talouselämän vaikuttajille järjestetystä periaateohjelmatilaisuudesta” 9.6.1986. Ryhmä laajempi, Sorsan alustus ja puheenvuorot mukana. Korosti että vuoden 1952 ohjelman ”yleinen vaatimus talouden demokratian ja sosialismin lisäämisestä on muutettu käytännön tavoitteeksi. Vaatimus talouselämän keskitetystä ohjauksesta on antamassa tilaa tavoitteelle työn vallasta yrityksistä”. Myönsi että SDP:n kansainvälisyys ja pääoman kansainvälistyminen olivat ristiriidassa. Myös Pekka Korpisen ja Eero Tuomaisen puheenvuorot samasta aiheesta. **OBS:** Erinomaisen tärkeä dokumentti kun analysoidaan demareiden suhtautumista pääoman liikkuvuuteen.

92/HF 1986.11: Jatkoa tälle oli 18.11.1986 STS-pankissa järjestetty keskustelutilaisuus, jonka päätteeksi Sorsa ehdotti kolmen työryhmän muodostamista jatkamaan keskustelua. Ulf Sundqvistin kirje 10.12.1986 näiden työryhmien muodostamisesta: pääoma ja SDP Ay-johtajineen näissä mukana. **OBS:** Kuten Ruotsissa, pääoma ja demarit sopivat asioista ohi eduskunnan!

92/HF 1986.11: Ilmarisen palveluksessa olleen Juhani Salminen muistio 10.2.1986 käydystä keskustelustaan Ingvar S. Melinin kanssa, joka kuvannut miten Länsi-Euroopan ay-liikkeet olivat joutuneet taka-alalle. Syynä maailmantalouden rakennemuutos. Salminen oli vuotanut tiedon Matti Mansikalle ja sitä kautta 13.2.1986 Sorsalle.

92/HF 1986.11: Talouselämä 11/1986: Juha Jaakkolan artikkeli demarivaikuttajasta Heikki Tuomisesta (66 v.), Postipankin pääjohtajasta joka kuten Gunnar Korhonen ja Mika Tiivola kuului ”siihen vanhojen vitaalisten veikkojen pieneen piiriin, joka on muidenkin kuin itsensä mielestä korvaamaton”. **OBS:** kuvattiin Sorsan luottomieheksi.

92/HF 1986.12

92/HF 1986.12: Kari Kairamo 18.11.1986 KS:lle, ehdottaa, että KS kutsuis EC-kommission puheenjohtajan Jacques Delors Suomeen. Syynä ”lisääntyvä taloudellinen ja teknologinen yhteistyö EC:n ja Eftan välillä Luxemburgin julistuksen ja EC:n Valkoisen kirjan pohjalta.

92/HF 1986.12: Jatkoa Pekka Herlinin kirjeelle 1985 (**92/ 1985:14**) Otista vastaan. Kirjeet KS:lle 23.1.1986, 27.1.1986, 31.1.1986 (liitteineen), 10.2.1986 ja 20.2.1986. Viimeisessä kirjeessä Herlin ilmoittaa jättävänsä seuraavana päivänä Valmetin hallitusneuvostolle

”oleellisesti parannetun tarjouksemme” mikäli se ei johtaisi ”konfliktiin intressiesi kanssa”. Pyysi vahvistusta puhelimitse.

92/HF 1986.13

92/HF 1986.13: Jukka Seppinen 9.1.1986 VNK:n kansliapäällikkö Paul Gustafssonille, jossa hän ilmoittaa saaneensa aikaiseksi Suomi-numeron ENA-mensuel lehteen. Lisäksi hän ilmoitti, että Suomi oli saamassa takaisin menettämänsä paikkansa ENA:ssa. **OBS:** kiinnostava dokumentti tietäen miten Seppinen sittemmin kirjoitti Sorsasta.

92/HF 1986.13: Ilta-Sanomat 28.10.1986: ”Kääriäinen Sorsan puheesta: Satukertomusta ja vaalitaktiikkaa”. Kepu aivan ilmeisesti näki SDP:n ja oikeiston lähentymistä. Kääriäinen: ”Jos näistä [Sorsan] puheista hakee jotain myönteistä särmää, niin se on historiallinen mahdollisuus punamustaan hallitukseen”. **OBS:** tätä siirtymää nähtävä myös demari-talouselämä-akselin vahvistumisen yhteydessä.

92/HF 1987.12

92/HF 1987.12: SDP:n sisäiseen käyttöön laadittu muistio ””Tuloksellista lainsäädäntötyötä vaalikaudella 1983 – 1987”. Todettiin mm että reaaliensiot olivat kasvaneet 13 prosenttia. Vaalikauden lopussa veropolitiikasta tuli taistelukysymys: ”Keskustapuolue ja RKP pyrkivät ajamaan suurituloisia suosivaa tulonjakopolitiikkaa.” **OBS:** Kuitenkin hyvä kiteytys SDP:n saavutuksista SDP:n näkökulmasta.

92/HF 1987.12: Expressen 11.2.1987 ” ”Sorsa ryter till” koska Ruotsi ei tilannut lisää jäänmurtaajia Suomesta, vaan antoi tilauksen ruotsalaiselle Arendalvarvetille. Muistutettiin siitä että Suomikin oli protektionistne, IKEA:n maihinnousua Suomeen oli estetty monta vuotta!

92/HF 1987.12: Lehtileikkelet Paavo Väyrysen haastatteluista Suomen Kuvalehdessä 19.9.1986 (s. 8-10): ”Väyrynen torjuu kritiikin: Toiveet vai fakta idänkaupan pohjaksi?” ja HS:ssa 12.10.1986 ”Paavo Väyrynen piirtää uusia kauhukuvia Suomen talousnäköymistä: Kymmenen prosentin työttömyys uhkaa”. Nämä olivat molemmat vastauksia KS:n haastattelulle Suomen kuvalehdessä 5.9.1986: ”Kalevi Sorsa: Idänkaupan taso säilyy” (ei valokuvattu, koska ei tässä kokoelmassa). **OBS:** ongelmana oli öljyn alhainen maailmanmarkkinahinta. Väyrynen oli kyllä itse asiassa oikeassa, mutta pyrki tietenkin käyttämään tätä tilannetta poliittisesti hyväkseen. Huomioi erityisesti KS:n reunamerkintä HS-jutussa: ”SP ja ETLA ylös!”.

92/HF 1987.12: Mauno Koiviston puhe eroavalle hallitukselle 30.4.1987. Väitti että oli tapahtunut yllätyksiä hallitusneuvotteluissa. Uusi hallituspohja, toiseksi suurin yllätys ”miten olemattomaksi osoittautui punamultavaihtoehdon jäljellä ollut elinvoima”. **OBS:** ei tietenkään ollenkaan paljasta, että oli jo enne vaaleja alkanut pohjustaa sinipunavaihtoehtoa. Mikä oli Sorsan rooli tässä? Ehkä jotain osviittaa Sillantauksen kirjasta tai Suomisen muisteloista.

92/HF 1987.12

92/HF 1987.12: Pääministeri Harri Holkerin hallituksen ohjelma, joka julkaistiin sen nimityksen yhteydessä. **OBS:** Valokuvasin sen kokonaisuudessa (12 s.) koska aion analysoida miten muuttuva tilanne maailmantaloudessa heijastui hallituksen tulevaisuushorisonttiin.

92/HF 1987.12: Uuden Suomen iso Harri Holkeri-haastattelu 3.5.1987: "Hallituksen epäonnistuminen olisi konsensus-Suomen loppu". **OBS:** OK, kepu-vastainen rintama kuvattiin sanalla konsensus-Suomi...

92/HF 1988.9

92/HF 1988.9: Enso-Gutzeitin teettämä muistio 26.9.1988: "Suunnitelma valtioenemmistöisen metsäteollisuuden yhdistämiseksi Suomessa", jossa kuvataan myös kansainvälisen kilpailun trendejä alalla. Yhtiöt yhdistyivät pyrkiessään "varmistamaan kilpailukykyä". Asiakirja laadittu Veitsiluodon ja Enso yhdistämisen toivossa, minkä myös kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suominen korosti liitettyssä kirjeessään 19.10.1988. **OBS:** ilmeisesti suunnattu koko hallitukselle tai sen taloustoimikunnalle? Sorsan lappusessa lukee "Kesk. Paasio 1) Sopimus henk.k.johdosta 2) Pääomaselvittely."

92/HF 1989:10

92/HF 1988.10: Harri Holkeri ilmoitti 16.1.1989 KS:lle, ettei hallitus aikonut "ainakaan tässä vaiheessa noudattamaan ehdotettua uutta keskiaikaa Suomessa. Tätä oli ehdottanut joukko suomalaisia yrityksiä: "Veli, Päätimme (koska aavistimme Sinun kantasi) ettei Suomen aikavyöhökerajan muutosesitys anna aihetta toimiin". **OBS:** kiinnostava ehdotus, pyrky hakeutua yhä enemmän Länteen.

92/HF 1988.10: KS:n kirje Holkerille 24.1.1989, johon hän on liittänyt eroanomuksensa hallituksesta samana päivänä. Lisäksi Koiviston lyhyt lausunto VN:n istunnon päätyttyä 27.1.1989, jossa hän kiittää Sorsaa hänen työstään valtioneuvostossa.

92/HF 1990:16, ei mitään kiinnostavaa

92/HF 1991:13, ei mitään kiinnostavaa

92/HF 1991:14

92/HF 1988.10: Allekirjoituskappale "Tulopoliittinen sopimus vuosille 1992 ja 1993"-asiakirjasta 29.11.1991, joka ei koskaan toteutunut.

92/HF 1992:9, ei mitään kiinnostavaa